

A

Accounting Practices and Disclosure on Financial Statements for Investment in Debt and Equity Securities of Thai Commercial Banks Listed on the Stock Exchange of Thailand

Onruedee Sritarapipat^{1,*}

Abstract

Thai Accounting Standards 105 on Accounting for Debt and Equity Securities has defined accounting practices and disclosure for investment in debt and equity securities as investment in financial asset. For the initial recognition, an entity should classify trading securities as a temporary investment (less than 1 year); debt securities held-to maturity as a long-term investment (over 1 year). An available for sale security or a general investment can be classified as either a short-term investment (less than 1 year) or a long-term investment (over 1 year). In addition, an entity should present temporary investments as current assets, and long-term investments as non-current assets in the Statement of Financial Position. After the initial recognition, an entity should measure the trading securities and available for sale securities at fair value. Gain or loss from changes in fair value of temporary investments should be recognized in profit and loss for the period when it occurs. Gain or loss from changes in fair value of long-term investments should be recognized in owner's equity. General investments should be presented at cost, net of allowance for impairment (if any), Debt securities held-to maturity should be presented at amortized cost, net of allowance for impairment (if any). The Accounting Standards indicate that the investment in marketable securities should be presented at fair value because the stock price announced in public is the best evidence. However, the investment in non-marketable securities classified

¹ Department of Information Technology, School of Accountancy, University of the Thai Chamber of Commerce

* Corresponding author. E-mail: onruedee_sri@utcc.ac.th

as general investment should be measured at cost because the fair value cannot be determined easily. This article is the study of accounting practices and disclosure on financial statements for investment in debt and equity securities of 11 listed companies in the banking sector. The results in the year 2015 indicated that 10 banks invested in the trading investments, 11 banks invested in the available for sale investments, held-to-maturity debt securities, and general investments. Moreover, all of the 11 banks have the accounting practices according to the Thai Accounting Standards 105.

Keywords: debt securities, equity securities, fair value, cost, amortized cost

๖

ธปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล ในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และ ตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อรฤดี ศรีธราพิพัฒน์^{1*}

บทคัดย่อ

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนเฉพาะเงินลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน เมื่อรับรู้รายการเริ่มแรกกิจการต้องจัดประเภทตราสารหนี้และตราสารทุนในความต้องการของตลาดแบ่งเป็น หลักทรัพย์เพื่อค้า หลักทรัพย์เพื่อขาย และตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด แต่ตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดต้องจัดเป็นเงินลงทุนทั่วไป ผลจากการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ คือ กิจการต้องจัดประเภทหลักทรัพย์เพื่อค้าเป็นเงินลงทุนชั่วคราว (ไม่เกิน 1 ปี) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดเป็นเงินลงทุนระยะยาว (เกิน 1 ปี) หลักทรัพย์เพื่อขายหรือเงินลงทุนทั่วไปสามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งเงินลงทุนชั่วคราว (ไม่เกิน 1 ปี) และเงินลงทุนระยะยาว (เกิน 1 ปี) นอกจากนี้กิจการต้องแสดงเงินลงทุนชั่วคราวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน และแสดงเงินลงทุนระยะยาวเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ กิจการต้องวัดมูลค่าหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เพื่อขายด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนชั่วคราวแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดที่เกิดขึ้น กำไรหรือขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนระยะยาวแสดงในส่วนของผู้ถือหุ้น เงินลงทุนทั่วไปแสดงด้วยราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า (ถ้ามี) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดแสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า (ถ้ามี) มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้แสดงให้เห็นประเด็นเกี่ยวกับเงินลงทุนในความต้องการของตลาดจะต้องแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม เพราะมูลค่ายุติธรรมเป็นราคาที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนจึงเป็นหลักฐานที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม เงินลงทุนที่ไม่มี

¹ กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

* Corresponding author. E-mail: onruedee_sri@utcc.ac.th

วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดรองรับซึ่งถือเป็นเงินลงทุนทั่วไปต้องวัดมูลค่าด้วยราคาทุนเพราะเงินลงทุนทั่วไปไม่สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมได้โดยง่าย บทความนี้เป็นการศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของ**ธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 11 แห่ง** จากการศึกษาในปี 2558 พบว่า ธนาคาร 10 แห่งลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อค้า ธนาคาร 11 แห่งลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขาย ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด และเงินลงทุนทั่วไป นอกจากนี้ ธนาคาร 11 แห่งถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105

คำสำคัญ: ตราสารหนี้ ตราสารทุน มูลค่ายุติธรรม ราคาทุน ราคาทุนตัดจำหน่าย

บทนำ

การลงทุนในหลักทรัพย์ผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นทางเลือกสำหรับนักลงทุน นอกจากการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ การลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินย่อมมีความเสี่ยง แต่นักลงทุนสามารถจัดการความเสี่ยงได้ด้วยการจัดสรรเงินลงทุนไปในทางเลือกการลงทุนหลายประเภท (Stock Exchange of Thailand [SET], n.d.) นักลงทุนต้องมีการวางแผนทางการเงินที่ดีอ่านงบการเงินให้เป็น และเข้าใจถึงข้อมูลที่เปิดเผยในงบการเงิน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงิน

จากการที่สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนมีผลบังคับใช้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไป มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 25 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุน (IAS No.25, "Accounting for Investments") ในเรื่องเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นของมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 115 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนบางประเภท (SFAS No.115, "Accounting for Certain Investments in Debt and Equity Securities") ในเรื่องเกี่ยวกับเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาด บทความนี้กล่าวถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนทุกประเภท

ไม่ว่าจะเป็นเงินลงทุนชั่วคราว เงินลงทุนระยะยาว เงินลงทุนในความต้องการของตลาด เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่มีการลงทุนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงาน เพื่อศึกษาว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและมีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนเป็นไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวอย่างไร

สินทรัพย์ทางการเงิน

Punsatianthrop (2015) ได้กล่าวถึง การจัดระดับความเสี่ยงของสินทรัพย์ทางการเงินโดยเรียงตามระดับความเสี่ยงต่ำไปจนถึงระดับความเสี่ยงสูงแบ่งเป็น 8 ประเภท ได้แก่ 1) เงินฝาก (Deposit) 2) กองทุนรวมตลาดเงิน (Money Market Fund) 3) ตราสารหนี้-พันธบัตรรัฐบาล (Government Bond) 4) ตราสารหนี้-หุ้นกู้ (Debenture) 5) กองทุนผสม (Mixed Fund) ซึ่งเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์หลายประเภทในสัดส่วนที่เหมาะสมกับภาวะการลงทุน 6) ตราสารทุน (Equity Instruments) 7) กองทุนเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรม (Sector Fund) และ 8) สินทรัพย์ทางเลือก (Alternative Investments) ซึ่งเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่นนอกเหนือจากสินทรัพย์พื้นฐาน เช่น การลงทุนในต่างประเทศ การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ของสะสม ทองคำ น้ำมัน หรือสินค้าเกษตร เป็นต้น

ความหมายของเงินลงทุน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน

กำหนดไว้ว่า เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่กิจการมีไว้เพื่อเพิ่มความมั่งคั่งให้กับกิจการ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับเช่นดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล ราคาที่เพิ่มขึ้น หรือประโยชน์อย่างอื่นที่กิจการได้รับเช่นประโยชน์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า

การจัดประเภทเงินลงทุน

จากคำนิยามของเงินลงทุน สามารถจัดประเภทของเงินลงทุน ณ วันที่ได้มา ได้ดังนี้

1. หลักทรัพย์เพื่อค้า หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดหรือตราสารทุนในความต้องการของตลาดที่กิจการถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะขายในอนาคตอันใกล้ กิจการจะถือหลักทรัพย์ไว้เป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ หลักทรัพย์เพื่อค้าจึงมีอัตราการหมุนเวียนสูง

2. หลักทรัพย์เพื่อขาย หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดหรือตราสารทุนในความต้องการของตลาดซึ่งไม่ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า และไม่ถือเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หลักทรัพย์เพื่อขายเป็นได้ทั้งเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว

3. ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่กิจการตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดได้ถาวร

4. เงินลงทุนทั่วไป หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด กิจการไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไปสามารถแยกเป็นเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว

ณ วันสิ้นงวดบัญชี กิจการต้องจัดประเภทเงินลงทุน ออกเป็น 2 ประเภท คือ เงินลงทุนชั่วคราวและเงินลงทุนระยะยาว

การรับรู้รายการเงินลงทุน

การรับรู้รายการเงินลงทุนเป็นสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงินเมื่อเข้าคำนิยามและเป็นไปตามเงื่อนไข คือ 1) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต และ 2) มีราคาทุนหรือสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

วิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน

การวัดมูลค่าเริ่มแรกของเงินลงทุน คือ ต้นทุนของเงินลงทุนจะรวมรายจ่ายโดยตรงทั้งสิ้นที่กิจการจ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุน ได้แก่ รายจ่ายซื้อเงินลงทุน ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม และค่าภาษีอากรหากกิจการได้รับเงินลงทุนบางส่วนหรือทั้งหมดด้วยการออกหุ้นทุนหรือหลักทรัพย์อื่นที่มีราคาตลาด เงินลงทุนจะต้องใช้ราคาตลาดของหลักทรัพย์ที่ออก ไม่ใช่มูลค่าที่ตราไว้ หากได้รับเงินลงทุนด้วยการแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์อื่นเงินลงทุนต้องใช้มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยนแต่มีหลักฐานชัดเจนว่ามูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนที่ได้มาเป็นราคาที่เหมาะสมกว่า

เมื่อได้รับเงินลงทุน กิจการต้องจัดประเภทตราสารหนี้ทุกชนิดและตราสารทุนในความต้องการของตลาดเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า หลักทรัพย์เพื่อขายและตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด และจัดประเภทตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดเป็นเงินลงทุนทั่วไป

กิจการต้องจัดประเภทหลักทรัพย์เพื่อค้าเป็นเงินลงทุนชั่วคราว หลักทรัพย์เพื่อขายหรือเงินลงทุน

ทั่วไปสามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว และตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดถือเป็นเงินลงทุนระยะยาวยกเว้นมีการโอนเปลี่ยนประเภทหรือจะครบกำหนดภายใน 1 ปี จึงจัดเป็นเงินลงทุนชั่วคราว

กิจการต้องบันทึกส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์เพื่อค้ำเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิในงบกำไรขาดทุนทันที สำหรับส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์เพื่อขายจะถือเป็นส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนโดยกิจการต้องแยกแสดงรายการนี้ต่างหากในส่วนของเจ้าของ รวมทั้งบันทึกปรับราคาตามบัญชีของเงินลงทุนให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรมโดยใช้บัญชีค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน

เกณฑ์การแสดงผลค่าของเงินลงทุน

เกณฑ์การแสดงผลค่าของเงินลงทุนในงบแสดงฐานะการเงินมีดังนี้

1. มูลค่ายุติธรรม หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์กัน ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจแลกเปลี่ยน และสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระในลักษณะของผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

2. ราคาทุนตัดจำหน่าย หมายถึง ราคาทุนของตราสารหนี้ที่ได้มาหรือโอนมาตั้งแต่เริ่มแรกหักเงินต้นที่จ่ายคืน และบวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมของส่วนต่างระหว่างราคาทุนเริ่มแรกกับมูลค่าที่ตราไว้ การตัดจำหน่ายส่วนต่างต้องใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญ

3. ราคาตลาด หมายถึง จำนวนเงินที่กิจการสามารถได้รับจากการขายหลักทรัพย์ในตลาดซื้อขายคล่อง

การแสดงรายการเงินลงทุนในงบการเงิน

การแสดงผลค่าของเงินลงทุนในงบการเงิน มีดังนี้

1. เงินลงทุนชั่วคราว แสดงเป็นหลักทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

2. เงินลงทุนชั่วคราวประเภทหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เพื่อขายแสดงผลค่ายุติธรรม เงินลงทุนทั่วไปแสดงราคาทุน ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด (ภายใน 1 ปี) แสดงราคาทุนตัดจำหน่าย

3. กำไรหรือขาดทุนสุทธิที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนชั่วคราวแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

4. กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาวแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

5. ขาดทุนจากการด้อยค่าแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

6. เงินลงทุนระยะยาวแสดงเป็นหลักทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

7. เงินลงทุนระยะยาวประเภทหลักทรัพย์เพื่อขายแสดงผลค่ายุติธรรม เงินลงทุนทั่วไปแสดงราคาทุน ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด (เกิน 1 ปี) แสดงราคาทุนตัดจำหน่าย

8. รับรู้มูลค่าที่เปลี่ยนแปลงของเงินลงทุนระยะยาวเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของเจ้าของ จนกว่าจะมีการจำหน่ายเงินลงทุนนี้ออกไปจึงจะบันทึกมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

9. กระแสเงินสดที่เกิดจากการซื้อขายหรือครบกำหนดของหลักทรัพย์เพื่อจัดเป็นเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดที่เกิดจากการซื้อขายหรือครบกำหนดของหลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไป และตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดจัดเป็นกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ต้องแยกเป็นกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายของตราสารแต่ละประเภท แสดงในงบกระแสเงินสด

การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน

การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน เป็นดังนี้

1. นโยบายการบัญชีสำหรับการกำหนดมูลค่าของเงินลงทุน ข้อเท็จจริงที่ว่ากิจการใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการกำหนดต้นทุนของตราสารที่จำหน่ายและการบันทึกบัญชี การเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนชั่วคราว

2. รายการที่มีนัยสำคัญที่รวมอยู่ในงบกำไรขาดทุน ได้แก่

- รายได้ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผลที่เกิดจากเงินลงทุนชั่วคราว และเงินลงทุนระยะยาว
- จำนวนรวมของสิ่งตอบแทนจากการขายเงินลงทุนแต่ละประเภท
- จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนที่เกิดจากการโอนเปลี่ยนหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า
- จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนแต่ละประเภท
- จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของหลักทรัพย์

เพื่อค้าและเงินลงทุนทั่วไป

3. การเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวดของส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าและลักษณะของการเปลี่ยนแปลง

4. เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์เพื่อขายและตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด โดยแสดงแยกตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดเป็นแต่ละรายการ

- มูลค่ายุติธรรม
- จำนวนรวมของรายการกำไรและจำนวนรวมของรายการขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่า
- จำนวนรวมของราคาทุนตัดจำหน่ายของตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด
- ตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดตามสัญญาโดยจัดกลุ่มตามระยะเวลาที่จะถึงกำหนด เช่น ภายใน 1 ปี ภายใน 2-5 ปี หรือภายใน 6-10 ปี

5. เปิดเผยข้อมูลสำหรับการขายหรือการโอนเปลี่ยนประเภทตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

- จำนวนต้นทุนตัดจำหน่ายของหลักทรัพย์ที่มีการขายหรือการโอนเปลี่ยนประเภทตราสาร
- จำนวนรวมของรายการกำไรหรือขาดทุนสุทธิที่เกิดขึ้น
- จำนวนรวมของรายการกำไรหรือขาดทุนสุทธิที่ยังไม่เกิดขึ้น
- สถานการณ์ที่ทำให้กิจการขายหรือโอนเปลี่ยนประเภทตราสาร

6. กิจการอาจเปิดเผยข้อมูลเพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจงบการเงินได้ดียิ่งขึ้น

- การวิเคราะห์เงินลงทุนระยะยาวตามประเภทเงินลงทุน
- การประมาณมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดโดยผู้บริหาร

- วิธีที่ใช้ประมาณมูลค่าของเงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดที่นำมาเปรียบเทียบกับราคาทุน
- รายละเอียดเกี่ยวกับเงินลงทุนที่มีสัดส่วนอย่างเป็นสาระสำคัญต่อสินทรัพย์ของกิจการ

การศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีภายหลังรับรู้รายการเงินลงทุน

ตามที่มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนได้กล่าวว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการลงทุนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานนอกเหนือจากรายได้หลักของธนาคารที่มาจากการให้สินเชื่อ นั่นคือ รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ (Sritarapipat, 2011) ผู้เขียนจึงเลือกศึกษากลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 จากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีรายชื่อธนาคารจำนวน 14 แห่งเมื่อศึกษาจากเว็บไซต์คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) พบว่า มีธนาคารพาณิชย์ไทยที่เปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

จำนวน 11 แห่ง (ดังตารางที่ 1) ผู้เขียนจึงศึกษาว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการเปิดเผยข้อมูลและวัดมูลค่าเงินลงทุนอย่างไร

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 8 แห่งเปิดเผยหลักทรัพย์เพื่อค้าด้วยมูลค่ายุติธรรม จำนวน 2 แห่งเปิดเผยหลักทรัพย์เพื่อค้าด้วยมูลค่ายุติธรรมสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า จำนวน 8 แห่งเปิดเผยหลักทรัพย์เพื่อขายด้วยมูลค่ายุติธรรม จำนวน 3 แห่งเปิดเผยหลักทรัพย์เพื่อขายด้วยมูลค่ายุติธรรมสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า จำนวน 3 แห่งเปิดเผยตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่าย จำนวน 8 แห่งเปิดเผยตราสารหนี้ที่ถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุน/ราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า จำนวน 2 แห่งเปิดเผยเงินลงทุนทั่วไปด้วยราคาทุน และจำนวน 9 แห่งเปิดเผยเงินลงทุนทั่วไปสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 11 แห่งกำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนแต่ละประเภทเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าว

ตารางที่ 1 วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

สัญลักษณ์	ชื่อธนาคารพาณิชย์ไทย	หลักทรัพย์เพื่อค้า		หลักทรัพย์เพื่อขาย		ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด		เงินลงทุนทั่วไป	
		มูลค่า ยุติธรรม	มูลค่า ยุติธรรม สุทธิจาก ค่าเผื่อการ ด้อยค่า	มูลค่า ยุติธรรม	มูลค่า ยุติธรรม สุทธิจาก ค่าเผื่อการ ด้อยค่า	ราคาทุน/ ราคา ทุนตัด จำหน่าย	ราคาทุน/ ราคาทุนตัด จำหน่าย สุทธิจาก ค่าเผื่อการ ด้อยค่า	ราคาทุน	ราคาทุน สุทธิจาก ค่าเผื่อการ ด้อยค่า
	ธนาคารกรุงเทพ	✓		✓		✓			✓
	ธนาคารกรุงไทย		✓		✓		✓	✓	
	ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา		✓		✓		✓		✓
	ธนาคารกสิกรไทย	✓		✓			✓		✓
	ธนาคาร เกียรตินาคิน	✓		✓		✓			✓
	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย	✓		✓			✓		✓
	ธนาคาร ทหารไทย	✓		✓		✓		✓	
	ธนาคารทีสโก้	ไม่มี			✓		✓		✓
	ธนาคาร ไทยพาณิชย์	✓		✓			✓		✓
	ธนาคารธนชาติ	✓		✓			✓		✓
	ธนาคารแลนด์ แอนด์เฮ้าส์	✓		✓			✓		✓

ที่มา: Bank of Thailand [BOT], n.d.; Securities and Exchange Commission [SET], n.d.

หมายเหตุ: ไม่พบข้อมูลจำนวน 3 ธนาคาร คือ ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) และธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

ตัวอย่างการแสดงรายการเงินลงทุนในงบการเงิน

บทความนี้ได้เสนอตัวอย่างการแสดงรายการ

เงินลงทุนในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนสำหรับงวด และงบกระแสเงินสดของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีรายละเอียดดังนี้

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย		หน่วย: ล้านบาท			
งบแสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)					
ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558					
	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
		2558	2557	2558	2557
สินทรัพย์					
เงินลงทุนสุทธิ	6.4	519,525	382,054	497,381	365,456
รวมสินทรัพย์		2,835,852	2,759,890	2,742,221	2,647,910

ที่มา: Bangkok Bank [BBL], 2016a

จากตัวอย่างงบแสดงฐานะการเงินปี 2558 ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) จะเห็นว่าเงินลงทุนสุทธิแสดงภายใต้หัวข้อสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน สำหรับเงินลงทุนแต่ละประเภทจะเปิดเผยที่หมายเหตุ 6.4 ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เงินลงทุนสุทธิในงบการเงินรวมปี 2557 เท่ากับ 382,054 ล้านบาท และปี 2558 เท่ากับ 519,525 ล้านบาท หากพิจารณามูลค่าเงินลงทุนสุทธิคิดเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวมจากงบการเงินรวมปี 2557 และปี 2558 เท่ากับร้อยละ13.84 และ

ร้อยละ18.32 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเงินลงทุนสุทธิในงบการเงินเฉพาะธนาคารปี 2557 เท่ากับ 365,456 ล้านบาท และปี 2558 เท่ากับ 497,381 ล้านบาท หากพิจารณามูลค่าเงินลงทุนสุทธิคิดเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวมจากงบการเงินเฉพาะธนาคารปี 2557 และปี 2558 เท่ากับร้อยละ13.80 และร้อยละ18.14 ตามลำดับ จากข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บริษัทใหญ่มีเงินลงทุนสุทธิสูงกว่าบริษัทย่อย

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
		2558	2557	2558	2557
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย					
งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น(บางส่วน)					
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558					
		หน่วย : ล้านบาท			
	หมายเหตุ				
กำไรสุทธิจากเงินลงทุน	6.38	5,836	4,056	2,529	4,056
กำไรจากการดำเนินงานก่อนภาษีเงินได้		43,030	45,084	36,741	42,003
ภาษีเงินได้		8,630	8,593	7,173	7,882
กำไรสุทธิ		34,400	36,491	29,569	34,121
กำไร(ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่น					
กำไรจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย		2,238	7,119	2,279	7,071

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แสดงรายการกำไรจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกระแสเงินสด(บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	บาท	ดอลลาร์	บาท	ดอลลาร์
	หน่วย : ล้านบาท			
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน	2558	2557	2558	2557
เงินสดจ่ายในการซื้อหลักทรัพย์เพื่อขาย	(553,363)	(267,736)	(532,228)	(254,942)
เงินสดรับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์เพื่อขาย	429,436	295,000	411,322	285,705
เงินสดจ่ายในการซื้อตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด	(36,849)	(39,995)	(2,434)	(5,377)
เงินสดรับจากการไถ่ถอนตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด	50,012	55,640	16,438	19,437
เงินสดจ่ายในการซื้อเงินลงทุนทั่วไป	(5,434)	(5,488)	(5,434)	(5,488)
เงินสดรับจากการจำหน่ายเงินลงทุนทั่วไป	822	1,666	822	1,666

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แสดงกระแสเงินสดที่เกิดจากการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อขาย ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด

และเงินลงทุนทั่วไป เป็นกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน โดยแยกเป็นกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายตามประเภทของเงินลงทุน

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน

บทความนี้ได้เสนอตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนสุทธิในหมายเหตุประกอบงบการเงินของธนาคาร

กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีรายละเอียดดังนี้

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (บางส่วน)

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2558

หมายเหตุ 3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.5 เงินลงทุน

ธนาคารและบริษัทย่อยจัดประเภทเงินลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุนและเงินลงทุนในลูกหนี้เป็นเงินลงทุนเพื่อค้า เงินลงทุนเพื่อขาย ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนทั่วไป

เงินลงทุนรับรู้เมื่อเริ่มแรก ณ วันที่มีการจ่ายชำระ(Settlement Date) ด้วยมูลค่ายุติธรรม

เงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนในความต้องการของตลาดซึ่งมีราคาตลาดที่ระบุได้โดยง่ายที่ได้มาเพื่อถือไว้ในระยะสั้นและมีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์จัดประเภทเป็นเงินลงทุนเพื่อค้าและแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมและกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการขายจะรับรู้เป็นกำไร(ขาดทุน) สุทธิจากธุรกรรมเพื่อค้าและปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

ตราสารหนี้ซึ่งธนาคารมีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดได้ก่อนจัดประเภทเป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดและแสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า(ถ้ามี)

ตราสารหนี้ เงินลงทุนในลูกหนี้ และตราสารทุนในความต้องการของตลาด ซึ่งมีราคาตลาดที่ระบุได้โดยง่าย ซึ่งไม่ได้จัดประเภทไว้เป็นตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดหรือเงินลงทุนเพื่อค้าจะจัดประเภทเป็นเงินลงทุนเพื่อขายและแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมจะแสดงเป็นรายการในส่วนของเจ้าของผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอันจนกว่าจะจำหน่ายหลักทรัพย์ไป ซึ่งจะบันทึกผลกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนดังกล่าวในกำไร(ขาดทุน)สุทธิจากเงินลงทุน

ตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด และหลักทรัพย์จดทะเบียนซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับราคาซื้อขาย จะจัดประเภทเป็นเงินลงทุนทั่วไปและแสดงด้วยราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า (ถ้ามี) เมื่อธนาคารและบริษัทย่อยประเมินว่าเงินลงทุนมีการด้อยค่า จะบันทึกค่าเพื่อการด้อยค่าเพื่อรับรู้ผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการด้อยค่า โดยแสดงเป็นกำไร(ขาดทุน)สุทธิจากเงินลงทุนสำหรับตราสารทุนและหนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่าสำหรับตราสารหนี้

หมายเหตุ 6.4 เงินลงทุนสุทธิ

6.4.1 เงินลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2557 ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	2558	2557	2558	2557
	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม
เงินลงทุนเพื่อค้า				
หลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	30,817	34,848	30,817	34,848
ตราสารหนี้ภาคเอกชน	-	5	-	5
ตราสารหนี้ต่างประเทศ	54	471	54	-
ตราสารทุนในความต้องการของตลาดในประเทศ	814	1,380	-	-
รวม	<u>31,685</u>	<u>36,704</u>	<u>30,871</u>	<u>34,853</u>

หน่วย : ล้านบาท				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	2558	2557	2558	2557
	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม
เงินลงทุนเพื่อขาย				
หลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	293,788	194,607	293,788	194,607
ตราสารหนี้ภาคเอกชน	10,948	10,378	10,948	10,378
ตราสารหนี้ต่างประเทศ	66,824	26,978	55,030	16,526
ตราสารทุนในความต้องการของตลาดในประเทศ	59,794	52,829	58,524	52,791
ตราสารทุนในความต้องการของตลาดต่างประเทศ	1,552	1,537	1,552	1,537
อื่น ๆ	8,591	4,832	5,133	4,487
รวม	<u>441,497</u>	<u>291,161</u>	<u>424,975</u>	<u>280,326</u>

วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หน่วย : ล้านบาท				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	2558	2557	2558	2557
	ราคาทุน/ ราคาทุนตัด จำหน่าย	ราคาทุน/ ราคาทุนตัด จำหน่าย	ราคาทุน/ ราคาทุนตัด จำหน่าย	ราคาทุน/ ราคาทุนตัด จำหน่าย
ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด				
หลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	13,343	25,935	8,552	22,040
ตราสารหนี้ภาคเอกชน	-	700	-	700
ตราสารหนี้ต่างประเทศ	<u>2,870</u>	<u>2,745</u>	<u>2,870</u>	<u>2,745</u>
รวม	<u>16,213</u>	<u>29,380</u>	<u>11,422</u>	<u>25,485</u>

หน่วย : ล้านบาท				
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	2558	2557	2558	2557
	ราคาทุน	ราคาทุน	ราคาทุน	ราคาทุน
เงินลงทุนทั่วไป				
ตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดในประเทศ	6,455	6,743	6,446	6,734
ตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดต่างประเทศ	27,395	21,242	27,387	21,234
รวม	33,850	27,985	33,833	27,968
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่า	(3,720)	(3,176)	(3,720)	(3,176)
รวม	<u>30,130</u>	<u>24,809</u>	<u>30,113</u>	<u>24,792</u>
รวมเงินลงทุนสุทธิ	<u>519,525</u>	<u>382,054</u>	<u>497,381</u>	<u>365,456</u>

ที่มา: BBL, 2016b

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) กำหนดนโยบายการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินของปี 2558 โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยได้เปิดเผยเงินลงทุนเพื่อค่าและเงินลงทุนเพื่อขายด้วยมูลค่ายุติธรรม เปิดเผยตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนหรือราคาทุนตัดจำหน่าย และเปิดเผยเงินลงทุนทั่วไปด้วยราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า

สรุป

บทความนี้สรุปวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุน ในตราสารหนี้และตราสารทุนตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดว่า เงินลงทุนเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่กิจการมีไว้เพื่อเพิ่มความมั่งคั่ง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล ราคาที่เพิ่มขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า ผลจากการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีนี้ คือ กิจการต้องจัดประเภทหลักทรัพย์เพื่อค่าเป็นเงินลงทุนชั่วคราว ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด (เกิน 1 ปี) เป็นเงินลงทุนระยะยาว หลักทรัพย์เพื่อขายหรือเงินลงทุนทั่วไปสามารถจัดประเภทเป็นได้ทั้งเงินลงทุนชั่วคราว (ไม่เกิน 1 ปี) และเงินลงทุนระยะยาว (เกิน 1 ปี) รวมทั้งกิจการต้องแสดงเงินลงทุนชั่วคราวเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน เงินลงทุนระยะยาวแสดงเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด กิจการต้องแสดงหลักทรัพย์เพื่อค่าและหลักทรัพย์เพื่อขายด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุน

จากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนชั่วคราวแสดงในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด แต่กำไรหรือขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนระยะยาวจะแสดงในส่วนของผู้ถือหุ้น เงินลงทุนทั่วไปแสดงด้วยราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า(ถ้ามี) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดต้องแสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า(ถ้ามี) จากการศึกษางบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินปี พ.ศ. 2558 ของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 11 แห่ง พบว่า เงินลงทุนเพื่อค่าและเงินลงทุนเพื่อขายบันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรม เงินลงทุนทั่วไปบันทึกด้วยราคาทุนสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า(ถ้ามี) ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดบันทึกด้วยราคาทุนหรือราคาทุนตัดจำหน่ายสุทธิจากค่าเพื่อการด้อยค่า(ถ้ามี) นอกจากนี้บทความได้สรุปหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากหลักทรัพย์หรือเงินลงทุนที่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่อง สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์หรือเงินลงทุนได้ในทันที ทำให้ราคาที่เผยแพร่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นปัจจุบันและถือเป็นหลักฐานที่ดีที่สุดของมูลค่ายุติธรรมเพราะตลาดซื้อขายคล่องจะมีผู้เต็มใจซื้อและขายเงินลงทุนตลอดเวลาทำการ และมีการเผยแพร่มูลค่ายุติธรรมต่อสาธารณชน การที่เงินลงทุนในความต้องการของตลาดแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมจึงช่วยให้ข้อมูลในงบการเงินสะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในปัจจุบันดีกว่าราคาทุน

(Acaranupong, 2014) และฐานะการเงินของกิจการจะแสดงด้วยมูลค่าที่สะท้อนความเป็นจริงตามสภาพเศรษฐกิจ สำหรับเงินลงทุนในตราสารที่ไม่มีตลาดรองรับกิจการต้องประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยใช้ราคาซื้อขายของเงินลงทุนที่คล้ายคลึงกันที่มีตลาดรองรับ หากไม่สามารถหาราคาตลาดของเงินลงทุนที่คล้ายคลึงกันได้ กิจการต้องประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยใช้กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราที่เหมาะสมกับความเสี่ยง กรณีนี้ทำให้ราคาที่เผยแพร่ของตลาดอาจไม่เป็นตัวแทนของมูลค่ายุติธรรมที่เชื่อถือได้ สำหรับเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดซึ่งถือเป็นเงินลงทุนทั่วไปต้องแสดงด้วยราคาทุนปรับลดด้วยการด้อยค่า (ถ้ามี) เพราะเป็นเงินลงทุนในตลาดที่ไม่มีความคล่องตัวในการซื้อขายจึงไม่สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมได้โดยง่าย

บรรณานุกรม

- Acaranupong, K. (2014). Investment property: Accounting practice and disclosure. *University of the Thai Chamber of Commerce of Journal*, 34(2), 135-152 (in Thai).
- Bangkok Bank. (2016a). Financial statements for the year ended 31 December 2015. Retrieved June 27, 2016, from <http://market.sec.or.th/public/idisc/th/FinancialReport/FS-0000000003/20150101-20151231> (in Thai).
- Bangkok Bank. (2016b). Footnote for the year ended 31 December 2015. Retrieved June 27, 2016, from [00000003/20150101-20151231 \(in Thai\).

Bank of Thailand. \(n.d.\). Thai commercial banks. Retrieved June 23, 2016, from <https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/WebsiteFI/pages/instlist.aspx> \(in Thai\).

Ekattaporn, P. \(2011\). *Read a financial statements to understand*. \(3rd ed.\). Bangkok, Thailand: Pimdee. \(in Thai\).

Federation of Accounting Professions. \(n.d.\). Thai accounting standards No. 105 on accounting for debt and equity securities. Retrieved June 19, 2016, from \[http://www.fap.or.th/images/pulldown_1432872056/TAS105.pdf\]\(http://www.fap.or.th/images/pulldown_1432872056/TAS105.pdf\) \(in Thai\).

Punsatianthrup, N. \(2015\). *Want to be rich must know about financial planning*. Bangkok, Thailand: Dansutha. \(in Thai\).

Securities and Exchange Commission. \(n.d.\). Financial report for the year ended 31 December 2015. Retrieved June 23, 2016, from <http://www.sec.or.th> \(in Thai\).

Stock Exchange of Thailand. \(n.d.\). Investor's practice. Retrieved June 23, 2016, from \[http://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/TSI-Document_Inv_016.pdf\]\(http://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/TSI-Document_Inv_016.pdf\) \(in Thai\).

Sritarapipat, O. \(2011\). Allowance for doubtful account and quality of earnings of commercial banks in the Stock Exchange of Thailand. *University of the Thai Chamber of Commerce of Journal*, 31\(2\), 57-58. \(in Thai\).](http://market.sec.or.th/public/idisc/th/FinancialReport/FS-</p></div><div data-bbox=)